

Motion av Andréa Hedin angående inlåsta skärmar vid skoldagens slut

Digitala verktyg som surfplattor och datorer är idag en självklar del av skolmiljön. Men användningen skiljer sig kraftigt åt mellan skolor i Stockholm - både i fråga om vid vilken ålder de införs och hur de används i undervisningen. Samtidigt spenderar många barn och unga stora delar av sin fritid framför skärmar, och studier visar att för mycket skärmtid kan påverka barns hälsa negativt - både fysiskt och psykiskt. För att främja barns hälsa, stärka undervisningen och öka jämlikheten mellan skolor behöver Stockholms stad införa enhetliga riktlinjer för hur digitala verktyg ska användas och när.

Hur elevers skärmanvändning ser ut utanför skoltid är i grunden ett ansvar för vårdnadshavare. Men skolan ska inte försvåra det ansvaret genom att kräva att barn använder appar hemma, eller genom att dela ut skärmar till yngre elever.

I dag kan två barn i samma årskurs i olika stadsdelar möta helt olika krav och förutsättningar när det gäller digitala verktyg. Detta rimmar dåligt med idén om en likvärdig skola. En enhetlig linje säkerställer att alla elever får samma möjligheter till en balanserad digital kompetensutveckling – oavsett vilken skola de går i. Det underlättar även för vårdnadshavare att förstå vad som förväntas, och för skolpersonalen att planera undervisningen med tydligare riktlinjer i ryggen.

När elever får ta hem digitala verktyg förlorar skolan kontrollen över användningen. Det ökar risken för överdriven skärmtid, distraktion och exponering för olämpligt innehåll. Det försvårar också gränsdragningen mellan skoltid och fritid – något som är särskilt viktigt för yngre barn. Skolan ska vara platsen där digitala verktyg används pedagogiskt och under lärarens ledning. Hemmet ska vara en plats för återhämtning, fysisk aktivitet och sociala relationer. Elever i låg- och mellanstadiet bör därför inte få egna digitala enheter att ta med hem eller som förvaras bland elevens tillhörigheter i skolan.

Forskning och rekommendationer från bland andra WHO och Skolverket pekar på vikten av att barn inte utsätts för alltför mycket skärmtid i unga år. Under förra året kom Folkhälsomyndigheten med nya rekommendationer som säger att skärmar inte ska användas innan läggdags, att skärmtiden bör begränsas till 1-2 timmar per dygn. Skärmanvändandet ska inte heller tränga undan exempelvis sömn, rörelse, måltider eller social tid.

Att flera skolor i Stockholm idag ger lågstadieelever läxor som ska göras i appar är problematiskt. Dels för att det förutsätter tillgång till teknik i hemmet och dels för att barn lär sig bättre med böcker, papper och penna. Samtidigt delas både iPads och datorer ut till elever utan att det finns tillräcklig kontroll över hur de används hemma. Genom att införa åldersanpassade riktlinjer för när digitala verktyg introduceras, kan Stockholms stad säkerställa att skärmar används på ett sätt som stödjer snarare än motverkar barns utveckling.

Digital kompetens är viktigt - men det ska byggas i klassrummet, med utbildade lärare. Det är stor skillnad på digital undervisning och digitalt beroende. En nyligen publicerad studie från Skolverket visar på brister i ungas digitala kompetens, trots omfattande skärmanvändning. Mycket skärmtid är alltså ingen garant för att utveckla starka digitala färdigheter.

Sammanfattningsvis behövs en tydlig omläggning: Elever i låg- och mellanstadiet ska inte föras med egna digitala enheter att ta med hem. Undervisning och läxor bör i huvudsak genomföras med böcker, papper och penna. Digitala verktyg har en given plats i skolan, men de ska användas med eftertanke, vid rätt tillfällen och i rätt pedagogisk kontext.

Med anledning av ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige att besluta:

- Att Stockholms stads kommunala grundskolor inte förser elever i låg- och mellanstadiet med egna digitala enheter att ta med hem.
- Att läxor i lågstadiet inte ska förutsätta användning av appar eller digitala verktyg utanför skoltid.
- Att Stockholms stad tar fram gemensamma riktlinjer för åldersanpassad introduktion av digitala verktyg i undervisningen.